

Vizi Katalin

Angol – magyar alapszótár és Magyar – angol alapszótár

Budapest: Tinta Könyvkiadó,
2007. 208 és 184 p.

Újabb kötetekkel bővült az utóbbi években örvendetesen gazdagodó angol szótáraink irodalma a Tinta Könyvkiadónál 2007-ben megjelent két alapszótárral. A szótárpár szerkesztője, Vizi Katalin neves gyakorló nyelvtanár, tapasztalatait sikerrel kamatoztatta az alapszótár szerkesztésekor, mint például ugyancsak a Tinta Könyvkiadó által megjelentetett feladatgyűjtemény-sorozat készítésekor (Lázár A. Péter – Vizi Katalin: *Instant angol gyakorlatok, drillek I–III.*).

A szótár praktikus formában, A/5-ös méretben került a kereskedelembe: meglátva, kezünkbe véve szótárfüzetre asszociálhatunk. A forma önmagában is ösztönözhet az angol nyelv tanulására, szókincsünk bővítésére. Könnyedén hordozható (az angol–magyar és a magyar–angol rész külön kötetbe rendezve), puha fedelű, a lapszéleken ábécémutató sávval ellátott szótár; bármikor elővehető, gyorsan és haszonnal forgatható akár utazás közben, iskolai szünetben, ebédszünetben a munkahelyen stb. Tulajdonképpen tanulói szótárat tarthatunk a kezünkben, amely sikeresen elősegítheti az angol szavak memorizálását. Ugyanezt segítheti még az egyes címszavakhoz véletlenszerűen rendelt, magyarázó célzatú 500 kép – bár az alapszótár szógyűjtemény, nem pedig képes szótár. A nyelvtanuló felteheti a kérdést: ha már található illusztráció a szótárban, miért nincs illusztrálva az összes konkrét jelentésű szó? Milyen alapon lehet eldönteni, hogy a *vonalzót*-t képpel is kell magyarázni, vagy a *hüvelykujj*-at, amelyek képe rögtön a szemünk előtt van, míg a *lemezjátészó*-é vagy a *köntös*-é már nem feltétlenül. Így ebből a szempontból kissé következetlennek tűnik a szótár.

Tipográfiaja, rövidítéseinek és jeleinek rendszere nem egyszerű, de könnyen átlátható, így a fiatal kis nyelvtanulóknak és az egészen idős korúaknak is előnyös.

Tartalmi szempontokból is jónak ítélem a szótárat (nyelvtanulói tapasztalataim alapján). Hitelességét a szótárral kapcsolatos információk: a lektorok és a szerkesztő korrekt megadása és a kiadó szakmai hozzáértése garantálja.

Az előszó nagyszerűen eligazít a szótár használatában, sok példával szemléltet, egyértelműen megadja a rövidítések és jelek feloldását. Ezenkívül a nyelvtani alapokat is ismétli, hogy minél sikeresebb legyen a szótár használata, hiszen a szócikkek fő részét nemcsak a jelentések alkotják, hanem nyelvtani és nyelvhasználati információik is. Az angol–magyar részben a címszót közvetlenül a kiejtés követi, szögletes zárójelben. A kiejtést (Nádasdy Ádám jóváhagyásával) a *Huron's English Pronouncing Dictionary* jelei segítségével adta meg a szerző. Ez a rendszer a magyar ábécé jeleivel tünteti fel a címszavak kiejtését; nem adja pontos átírását egyes hangoknak, de könnyen olvasható. A hangsúlyos szótagot nagybetűs szedéssel jelöli, ami szintén eléggé szemléletes.

A szótár tartalmi szempontból a magyar angoltanítás gyakorlatára alapoz. Mivel az angoltanítás Magyarországon a brit változatra koncentrál, a szótár anyaga is a brit alapszókincset dolgozza fel. A XXI. század nyelvtanulója azonban egyre gyakrabban találkozhat az amerikai változattal is, ezért a szerző érdekesebbé tette szógyűjteményét azzal, hogy sok szó amerikai változatát is megadta.

A címszavak és a szócikkanyag lefedi a Magyarországon használatos kezdő és középhaladó nyelvkönyvek szókincsét. Számokban ez annyit jelent, hogy a két kötet 7.500–7.500 alapvető címszót tartalmaz a legfontosabb igei kifejezésekkel és állandósult szókapcsolatokkal. Egy zsebszótárnál (kb. 3.500–4.000 címszó) nagyobb méretű, több nyelvtani információt tartalmaz, de egy komplexebb szerkesztésű szócikkeket tartalmazó kisszótárnál (18.000–20.000 címszó) kisebb.

Felvetődhet egy kérdés a nagyság szempontjánál. Mire utal a szótár címe: *alapszótár*? Gondolhatnánk, hogy egy *alapszókín-*

cset tartalmazó szótárról van szó. De mi is az alapszókincs? Az alapszókincs egyik értelmezése: egy nyelv néhány száz leggyakoribb szavainak halmaza. A számítástechnika rohamos fejlődésének korában jól szerkesztett korpuszokat vizsgálhatunk, így viszonylag könnyedén meg tudjuk határozni, hogy egy-egy nyelv magját körülbelül hány szó alkotja, és figyelni tudjuk, hogyan és milyen gyorsasággal változik ez a csoport. Ha ezt a néhány száz szavas becslést tekintjük, akkor már számszerűleg sem csak alapszavakat tartalmaz a jelen szótár. Az *alapszótár* kifejezés takarhat egy olyan szótárat, amely a modern mindennapokban nélkülözhetetlen szavakat gyűjti össze és adja közre praktikus formában. A nyelvtanulás eredményei a valós vagy

virtuális találkozások során lezajló nyelvi interakció sikerében (és az idegen nyelvű szövegekből történő információszerzés sikerességében) érhetők tetten. Ehhez a sikerhez mi is járulhatna hozzá jobban, mint egy jól szerkesztett, hasznos és modern szókincset tartalmazó tanulói szótár?

A két megközelítés együtt adja a megoldást. Ennek a 7.500 szónak a birtokában igen nagy haszonnal kezelhetjük az angol köznapi szövegek nagy részét, kommunikálhatunk angolul beszélő embertársainkkal. Bár felsőfokú nyelvvizsgálóhoz nem elegendő ez a szöveg, jó kiindulási pont a további szókincsfejlesztési erőfeszítésekhez.

Dénes Éva Ilona

A XIV. évfolyam 3. számának szerzői

- BALASKÓ MÁRIA, Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ,
Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Szombathely (balaskomaria@btk.nyme.hu)
- BODNÁR ILDIKÓ, Miskolci Egyetem, Modern Filológiai Intézet, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
(ildikobodnar@gmail.com)
- DÉNES ÉVA ILONA, Sárvár (deva.pugala@gmail.com)
- N. CSÁK ÉVA, Szolnoki Főiskola, Idegen Nyelvi Intézet (nagycsak@externet.hu)
- EGYÜD GYÖRGYI, Szeged (egyud@vnet.hu)
- FAZEKAS MÁRTA, Oktatási Hivatal, Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ, Budapest
(fazeakas@nyak.hu)
- FEDOSZOV VIKTOR, Nyíregyházi Főiskola, Orosz Tanszék
- FÖLDES CSABA, Pannon Egyetem, Német Nyelvtudományi Tanszék, Veszprém
(foldes@btk.uni-pannon.hu)
- G. HAVRIL ÁGNES, Budapesti Corvinus Egyetem, Idegen Nyelvű Oktatási és Társadalomtudományi
Szaknyelvi Központ (agi.havril@uni-corvinus.hu)
- HUSZÁR ÁGNES, Pécsi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori Iskola (huszar1a@freemail.hu)
- HUSZTI JUDIT, Pécsi Tudományegyetem, Idegen Nyelvi Titkárság (husztij@inyt.pte.hu)
- CS. JÓNÁS ERZSÉBET, Nyíregyházi Főiskola, Orosz Tanszék (jonase@zeus.nyf.hu)
- KISZELY ZOLTÁN, Kodolányi János Főiskola, Angol Nyelv és Irodalom Tanszék, Székesfehérvár
(zotya@mail.kodolanyi.hu)
- KOVÁCS ÉVA MÁRIA, Eszterházy Károly Főiskola, Anglisztika Tanszék, Eger (evikov@ektf.hu)
- KOVÁCS LÁSZLÓ, Nyugat-magyarországi Egyetem Savaria Egyetemi Központ,
Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék, Szombathely (klaszlo1@gamil.com)
- NÁDOR ORSOLYA, Balassi Intézet, Magyar Nyelvi Tagozat, Budapest (orsolya.nador@bbi.hu)
- PAJZS JÚLIA, MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest (pajzs@nytud.hu)
- SIMIGNÉ FENYŐ SAROLTA, Miskolci Egyetem, Modern Filológiai Intézet, Alkalmazott Nyelvészeti
Tanszék (simigne@caracom.hu)
- SZÓTS DÁVID, Budapest (szoda@hali.elte.hu)
- TÓTH ILDIKÓ, Szent István Egyetem, Zöld Út Nyelvvizgatóközpont, Gödöllő
(toth.ildiko@gtk.szie.hu)